

diligentia, labore, industria maiore opus esse confitebor, quam cuiquam fortasse credibile videatur.

LIBRI SEXTI FINIS.

PETRI RAMI SCHOLARUM MATHEMATICARUM LIB. VII. IN POSTULATA & AXIOMATA.

Ἰτημα καὶ ἀξίωμα postulatum & dignitas jam dicenda sunt: Postulatum est principium explicationis cuiusdam levioris indigens, quo concedi postulatur aliquid *ὑπερτερον, ὑποδεσπον, ὑμύχανον, πρῶχειρον* facile, parabile, obvium, promptum: addit etiam Proclus postulatum esse geometricæ materiæ proprium, denique problemati proximū. Utrumque enim geometricam materiam tractat, sed *ἀήτημα* est principium, & per se manifestum, problema est propositio, quæ alienæ fidei & lucis indiget. Nominē hoc mathematici variè usi sunt, ut de problemate & theoremate dictum est prius. Archimedes initio æquæ ponderantium. Postulamus (inquit) æqua pondera, ab æquis longitudinib. æquæ ponderare, quod axioma potius est, quam postulatum, totaque ista axiomatis & postulati differentia scholastica est. Quidquid enim per se clarum est, sumitur in arte, non demonstratur. Appellare axioma vel *ἀήτημα* ad artis institutionē & usum nihil attinet: sed hac de re antea satis. Quinque autem postulata posuerat Euclides, & Proclus totidem edisserit adhibita ipsa Euclidis littera. Deducuntur autem postulata, é definitionibus: primum & secundum é definitione rectæ lineæ.

POSTULATA.

Postulatum esto.

- 1 *Ab omni puncto in omne punctum rectam lineam ducere.*
- 2 *Et terminatam rectam in continuum & rectum produvere.* Hoc utrumq; postulatum est ex ea lineæ definitione deductū, quæ lineam facit fluxū puncti, & quæ rectā facit fluxum æquabilē non inflexum minimū. Infinitum igitur mathematicum in lineis per hæc duo postulata declaratur, ut quamlibet longè describantur & producantur. Fabrica verò ducendæ & producendæ lineæ licet mentis, attamen cum in actū opusq; ipsum venit, regulam ducem & iudicem habet. Hoc geometriæ primū instrumentū est. Atq; ista regula rectas lineas & efficit & factas dijudicat. Ideoque hæc duo postulata post lineæ & plani definitionē statuenda fuerunt. Illic enim corū est ordo & locus: imò, ut dixi, origo, & institutio: & tamen utrumq; etiam videtur ad alias lineæ species referri posse, quarū etiam & ducendarū & producendarū instrumenta sua sunt. Unum verò postulatum é duobus in geometria fecimus, quia producere est etiam ducere. fuit verò, sicuti Martianus ait, ut arithmetici, sic geometris abacus hyalini pulveris resperione coloratus, ne in multiplicationib. & partitionibus & podismis fallerentur, de quo *σεσ.*
- 3 *Et omnia*